

Lausunto yksityistielakiluonnoksesta

Elinkeinojaosto 16 §

Liikenne- ja viestintäministeriö on lähettänyt kunnille lausunnoille yksityistielain kokonaisuudistuksen. Yksityistiet ovat tärkeä osa Suomen tieverkkoa. Lakiluonnoksen tarkoituksena on turvata elinkeinoelämän kuljetusten ja yksityisteiden varrella sijaitsevan pysyvän asutuksen edellyttämä liikkuminen.

Yksityisteitä Suomessa

Yksityisteitä on kaikkiaan noin 360 000 kilometriä. Pysyvän asutuksen käytössä olevia teitä on noin 90 000 kilometriä, rakennettuja metsäautoteitä arviolta 120 000 kilometriä sekä muita autolla ajokelpoisia metsä- ja mökkiteitä on noin 110 000 kilometriä.

Yksityistielain kokonaisuudistuksen tavoitteena on nykyaikainen ja selkeä yksityistielaki. Lakiuudistuksella pyritään mahdollistamaan uudenlaista elinkeino-toimintaa lisäämällä ammattimaisuutta yksityisteiden tienpitoon. Uusi yksityistielaki korvasi vuonna 1963 voimaan tulleen lain yksityisistä teistä (358/1962).

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää yksityistielakiluonnoksesta lausuntoja 21.3.2017 mennessä.

Lausuntopyyntö on jo lähetetty osaan kunnista (ja myös Pienten kuntien neuvottelukunnalle), mutta luonnollisesti kaikkien niiden kuntien kannattaa lausua, joilla on lakiluonnoksesta sanottavaa. Suomen Kuntaliitto ja Tiedusteluyhdistys ovat tiedottaneet alustavasti joulukuussa asiasta. Liikenne – ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle yksityistielaksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Liikenne- ja viestintä ministeriö pyytää arvioimaan erityisesti esitettyjen muutosten taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä lausumaan hallituksen esityksestä ja sääntelytarpeesta ottaen huomioon hallitusohjelman tavoite normien purkamisesta ja sääntelyn sujuvoittamisesta.

Suomen Kuntaliitto

Suomen Kuntaliitto ja Tiedusteluyhdistys katsoivat 29.12.2016, että kuntien rahoituksellinen osallistuminen yksityisteiden hoitoon on huomattavasti korkeammalla tasolla kuin valtion avustukset yksityisteiden parantamiseen ja kunnostamiseen. Yksityisteiden valtionosuuksia leikattiin vuonna 1996 ja tämä merkitsi sitä, että maaseutu- ja haja-asutusalueiden kunnissa kuntien ja kaupunkien oli ryhdyttävä tukemaan entistä suuremmilla rahasummilla

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet			Valtuusto	Otteen oikeaksi todistaa
Lautakunta	Hallitus			

yksityisteitä, vaikka kansalaisten yhdenvertaisuus olisi edellyttänyt sitä, että valtio olisi lisännyt yksityisteiden, viljelysteiden ja metsäteiden avustamista.

Kansallinen puuraaka-ainevarantomme sijaitsee suurimmilta osin yksityisteiden varsilla. Myöhemmin valtion avustukset ovat riittäneet ainoastaan kaikkein kiireellisimpiin ja kriittisimpiin yksityisteiden parantamiskohteisiin. Esitetty yksityistielain uudistus näyttää vain lisäävään kuntien paineita osallistua yksityisavustusten muodossa teiden kunnossapitoon. Kunnat ovat valmiita siihen, että tielautakuntien yksityistietoimituksia siirretään mahdollisimman laajasti kiinteistönmuodostusviranomaisten (joko kunnan viranomaisen tai Maanmittauslaitos) hoidettavaksi.

Yksityisteiden merkitys korostuu

Yksityisteiden rakentamisen, ylläpidon ja hoidon avustaminen on kunnille vapaaehtoinen ja harkinnanvarainen tehtävä. Vastanneista kunnista 80 prosenttia pitää tärkeänä kuntien mahdollisuutta avustaa jatkossakin yksityistiekuntia harkitsemassaan laajuudessa. Tämä on ymmärrettävää, sillä yksityisteillä on paikoin tärkeä rooli haja-asutusalueen asutuksen, elinkeinotoiminnan ja esim. kunnan koulu- ja sosiaalikuljetusten kannalta.

Maaseutusihteerin esitys:

Rautalammilla kunnassa kunnan kunnossapitoavustuksen piirissä olevia yksityisteitä oli 240 km vuonna 2016. Avustuksen piirissä oleville 95. yksityistielle kunta myönsi kunnossapitoavustusta noin 50.700 euroa v. 2016 eli 15,36 euroa/asukas.

Yksityistielain uudistuksen myötä toimitustehtävät siirtyisivät kuntien tielautakunnilta Maanmittauslaitokselle ja osin mahdollisille kuntien kiinteistöviranomaisille. Muutoksen haku tiekunnan päätöksistä siirtyisivät suoraan maa- ja metsätalouden ministeriön käsiteltäväksi. Uudistus parantaa asiantuntemusta toimitus asioiden käsittelyssä, mutta nostanee kustannustasoa toimitusten ja muutostenhakemisten osalta. Kuntien tehtävät tältä osin vähenisivät. Lakiuudistuksessa esitetään mahdollisuutta maakunnille ja kunnille perustaa yksityistieasioiden sovittelu- ja neuvotteluelimiä. Esitys sinällään kannatettava, kunhan kyseisten neuvotteluelinten toimivalta on selkeä. Maakunnissa voisi olla tarpeen *pienkunta-asiamies (juristi)*, joka olisi perehtynyt myös yksityistieasioihin. Lakiuudistus mahdollistaisi kuntien, maakuntien ja valtion tulemisen tieosakkaaksi tapauksissa, jossa ne ohjaavat liikennettä yksityistielle. Kyseessä voisi olla myös julkinen liikenne esim. koululaisliikenne.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
Lautakunta	Hallitus	Valtuusto		

ne, joka toisi julkiset tahot tiekuntien osakkaiksi. Nykyisen lain mukaan tiekuntien osakkuus perustuu kiinteistöjen omistukseen. Esitys voi nostaa kuntien kustannuksia mutta selkeyttää tienkäytön pelisääntöjä. Tie kuntien päätäntävalta ja asema korostuu lakiluonnoksen perusteella.

Tiekuntien yhdistyminen, perustaminen, jakaminen ja lakkauttaminen mahdollistettaisiin tieosakkaiden omalla päätöksellä ilman yksityistietoimistusta. Uudistus olisi merkittävä normien purkamisen kannalta. Kunnan myöntämät tieavustukset olisivat kuten nykyisinkin kuntien päätäntävallassa. Kunnat päättävät omista avustusehdoistaan ja avustuksien suuruudesta kuten tähänkin saakka.

Esittelijän esitys:

Lakiluonnokseen perustuvat toiveet tai esitykset siitä, että kuntien ja kaupunkien tulisi entistä muussa kuin kiinteistön omistajan roolissa osallistua enemmän maaseudulla ja haja-asutusalueilla yksityisteiden kunnossapitoon tieosakkaiksi yhdessä maakuntien ja valtion kanssa, johtavat harhaan itse asiassa ja osoittavat sitä, valtio haluaa entistä johdonmukaisemmin yksityisteiden rahoitusvastuusta pois. Lakiesitys on verhottu siihen, että tieosakkaille kuuluvaa kuluriskiä halutaan pienentää. Lakiluonnosta ei voida pitää Suomen kansalaisten kannalta yhdenvertaisena ja tasapuolisena, koska:

1) jo nyt kunnat maaseudulla ja haja-asutusalueilla rahoittavat yksityisteitä, metsäautoteitä ja viljelystietä ym. vapaaehtoisesti ja harkinnanvaraisesti sekä investointien että käyttökustannusten osalta. Kuntien osuutta ei voida siis lisätä,

2) jo nyt kunnat maaseudulla ja haja-asutusalueilla osallistuvat erittäin merkittävästi joukkoliikenteen eli koululais- ja sosiaalitoimen joukkoliikenteen rahoittamiseen joka arkipäivä. Valtio (ELY-keskukset) on systemaattisesti maaseudulla vetäytyneet a) joukko- ja b) koululaisliikenteen rahoituksesta, joka on valitettavaa.

3) lakiperusteluissa esitetty hypoteesi siitä, että hallitusohjelman mukaisesti, valtio olisi vähentämässä ja karsimassa kuntien lakisääteisiä tehtäviä noin 1 miljardilla ei toteudu, koska säännösten karsiminen on siirtynyt.

4) maakuntauudistuksessa yksityisteiden rahoitus on annettu näennäisesti maakuntavaltuuston päätettäväksi, mutta avustuserärahalla suuruudesta päättäisi edelleen eduskunta ja avustuserärahalla jakamisesta maakuntien kesken päättäisi uudistuksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriö.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet			Valtuusto	Otteen oikeaksi todistaa
Lautakunta	Hallitus			

5) kunnilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia yhtä aikaa maksaa uusia ylimääräisiä tieyksikkökustannuksia, yksityistieavustuksia ja joukkoliikenne- ja koululais- sekä sosiaalitoimen kustannuksia.

Esitetään kunnanhallitukselle annettavaksi esitetty lausuntokokonaisuus tarkennuksin.

Päätös: Hyväksyttiin päätösehdotus yksimielisesti.

Kh 114 §

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä elinkeinojaoston esityksen.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet			Valtuusto	Otteen oikeaksi todistaa
Lautakunta	Hallitus			
				Tarkastetusta pöytäkirjasta annetun otteen oikeaksi todistaa: Rautalammilla <u>4.4.2017</u> Pöytäkirjanpitäjä